

3. Агресія – це заподіяння фізичної чи психологічної шкоди. Тобто результатом агресії є будь-які негативні наслідки, а не окремі їх види, як, наприклад, тілесні ушкодження.

4. Агресія порушує життєдіяльність організмів. Даний постулат є достатньо спірним, адже деякі фахівці (Е. Фромм) під об'єктами агресії розуміють і неживі об'єкти. Як зазначає А. Реан, збиток людині можна нанести за рахунок пошкодження неживих об'єктів, від стану яких залежить фізичний або психологічна безпека людини. Однак Р. Берон та Д. Річардсон вважають, що дії, які завдають збитки неживим об'єктам, емоційні або експресивні за своєю природою, і тому є прикладами опосередкованої агресії.

5. Агресія порушує безпеку істоти, яка прагне уникнути нападу. Дане застереження виводить з-під визначення агресії прояви, що носять садомазохистський та аутоагресивний (суїцид) характер. Це положення також є спірним, оскільки, наприклад, з точки зору психоаналізу аутоагресія є так само проявом агресії.

Вище опрацьовані ракурси ще підтверджують досить дискусійний характер поняття "деструктивна агресивна поведінка", що потребує подальшого уточнення, особливо в контексті його юридично-правової оцінки.

Дука О.А.,

головний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії науково-
дослідного центру ІКВС НАВС;

Супрун М.О.,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри пенітенціарної
педагогіки та психології ІКВС НАВС

ВІТЧИЗНЯНІ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПЕНІТЕНЦІАРНОГО ПЕРСОНАЛУ І ЗАСУДЖЕНИХ

В умовах реформування та становлення пенітенціарної системи України особливого значення набувають питання дотримання в установах виконання покарань законності та правопорядку, забезпечення належного рівня проведення соціально-виховної та психологічної роботи, що у взаємодії спрямовані на кінцеву мету покарання – виправлення та ресоціалізацію засуджених. Реалізація вимог, що поставлені на теперішньому етапі діяльності Державної пенітенціарної служби (ДПтС)

Україні потребують свідомого та відповідального ставлення персоналу до роботи на всіх напрямках, комплексного підходу до організації процесу відбування покарання, використання передового вітчизняного та міжнародного пенітенціарного досвіду.

Важливе місце у забезпеченні виправного впливу на засуджених та процесу ресоціалізації посідає дотримання в кожній конкретній установі виконання покарань (УВП) належного порядку взаємовідносин пенітенціарного персоналу і засуджених.

Згідно з п. 28 Правил внутрішнього розпорядку УВП взаємовідносини працівників установ виконання покарань із засудженими ґрунтуються на суворому дотриманні законності. Взаємовідносини між персоналом і засудженими повинні будуватися так, щоб вони сприяли кінцевій меті покарання – виправленню і ресоціалізації засуджених.

Персонал органів і установ кримінально-виконавчої системи повинен неухильно дотримуватися вимог законодавства та норм професійної етики, гуманно ставитися до засуджених.

Відповідно до Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», ст. 16. «Вимоги до персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України і його відповідальність» особи рядового і начальницького складу та працівники кримінально-виконавчої служби, які виявили жорстоке ставлення до засуджених і осіб, узятих під варту, або вчинили дії, що принижують їхню людську гідність, притягуються до відповідальності згідно із законом.

У разі вчинення таких дій, особа рядового чи начальницького складу або працівник кримінально-виконавчої служби підлягає звільненню зі служби (роботи), якщо до нього постановлено обвинувальний вирок суду, який набрав законної сили, або якщо протягом року за такі ж дії до нього вже було застосовано дисциплінарне стягнення.

У свою чергу, невиконання засудженими своїх обов'язків і законних вимог адміністрації органів і установ виконання покарань тягне за собою встановлену законом відповідальність.

Таким чином, діючим законодавством передбачений механізм впливу на поведінку засуджених та визначено кримінальну відповідальність за злочини, спрямовані на протидію адміністрації установ виконання покарань, посягання на життя та гідність працівників кримінально-виконавчої системи.

У той же час зусилля персоналу повинні бути спрямовані, насамперед, на профілактику правопорушень з боку засуджених, проведення з ними відповідної виховної та роз'яснювальної роботи.

Якщо говорити про міжнародні документи, що регулюють взаємовідносини персоналу установ і засуджених, слід обов'язково

згадати документ ООН «Кодекс поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку» (затверджений 17 грудня 1979 р.), який визначає, основні вимоги до посадових осіб при виконанні службових.

Необхідно згадати і про такий документ, як «Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями» ООН, які наголошують, що режим, прийнятий в установі виконання покарань повинен прагнути зводити до мінімуму різницю між життям в установі та на свободі. У спілкуванні із засудженими слід підкреслювати не їхню ізоляцію від суспільства, а ту обставину, що вони продовжують залишатися його членами.

Основними завданнями виправного впливу є збереження здоров'я та гідності засуджених, формування у них почуття відповідальності та навичок, які будуть сприяти їх реінтеграції (поверненню) у суспільство, допоможуть їм дотримуватись вимог законів та задовольняти свої життєві потреби власними силами після звільнення.

Також до важливих міжнародних актів, що встановлюють порядок взаємовідносин персоналу і засуджених належать «Основні принципи поводження з в'язнями» ООН (затверджені 14 грудня 1990 року), які визначають, що установи виконання покарань несуть відповідальність за утримання засуджених і захист суспільства від правопорушень.

Все сказане дозволяє стверджувати, що в умовах, коли ДПтС України реформується у напрямку досягнення відповідності міжнародним стандартам з прав і свобод засуджених, серед основних завдань у цій сфері є підготовка і залучення до роботи в установах виконання покарань висококваліфікованих фахівців, де дотримання персоналом встановлених вимог взаємовідносин із засудженими набуває особливого значення.

Загурський О.Б.,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету

ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Питання про предмет кримінальної процесуальної політики України ще не були об'єктом самостійного наукового дослідження. Дана проблема має право на існування, оскільки вважаємо, що кримінальна процесуальна політика визначається такими елементами: а) суб'єкти; б) об'єкт; в) предмет; г) напрямки. Предмет політики певною мірою розглядався в контексті дослідження інших складових (підсистем)